

**ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารของเด็กที่มีภาวะโภชนาการเกิน
ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง ตำบลโชคชัย อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา**
**Factor related to consumption behavior of the overnutritional children
of a school in Chokchai sub-district Chokchai district
Nakhonratchasima province**

ณัฐชวัลย์ เฟื่องแจ่ม¹, ศุภรดา โมขุนทด¹, วันฉัตร โสฬส², วัลยา ชันพลกรัง³, ดิเรก กลุ่มค้างพลู³
ชลนิชา หอมสุวรรณ³, ศันสนีย์ อินทเสนา³, สัมฤทธิ์ หรั่งมา³, พิชญานนท์ เผือกมะหิงษ์³,
บัณฑิตา ขุนภักนา³ และภารวี ตรีรัตนกุลพร³

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารของเด็กที่มีภาวะโภชนาการเกินในโรงเรียนแห่งหนึ่ง ตำบลโชคชัย อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาคือ ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริม กับพฤติกรรมการบริโภคอาหารของนักเรียนที่มีภาวะโภชนาการเกิน กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือ นักเรียนที่มีภาวะโภชนาการเกินชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 140 คนเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบทดสอบกับนักเรียน และแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น การวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product moment Correlation coefficient)

ผลการศึกษา พบว่า

1. นักเรียนที่มีภาวะโภชนาการเกิน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 มีพฤติกรรมการบริโภคอาหารระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.77 (S.D. =0.95)

2. ความรู้เกี่ยวกับภาวะโภชนาการเกิน ทศนคติเกี่ยวกับการบริโภคอาหาร ค่านิยมเกี่ยวกับการตัดสินใจบริโภคอาหาร ปัจจัยเอื้อต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหาร ปัจจัยเสริมต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหาร มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : ปัจจัยนำ, ปัจจัยเอื้อ, ปัจจัยเสริม, พฤติกรรมการบริโภคอาหาร, ภาวะโภชนาการเกิน

¹อาจารย์ประจำสาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน คณะสาธารณสุขศาสตร์และเทคโนโลยีสุขภาพ วิทยาลัยนครราชสีมา

²อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกาย คณะสาธารณสุขศาสตร์และเทคโนโลยีสุขภาพ วิทยาลัยนครราชสีมา

³นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์และเทคโนโลยีสุขภาพ วิทยาลัยนครราชสีมา

Abstract

This purpose of this survey research were to education to Consumption behavior of children overnutritional status of a school in Chokchai sub-district Chokchai district Nakhonratchasima province. The education variables were : predisposing factors, reinforcing factors, enabling factors and Consumption behavior of children overnutritional status. The students in this study were 140. All data were collected form the questionnaires constructed by researchers. Statistic used for data analysis included percentage, frequency, mean standard deviation and Pearson product moment Correlation coefficient.

The results as follows :

1.Children overnutritional status. Grade at 1-6 with the moderate dietary habits. Average score 2.77 (S.D. =0.95)

2.Knowledge about over nutrition, attitudes about food, values on discretionary food consumption, correlated with food consumption behavior, enabling consumption. Correlated with food consumption behavior Statistically significant at the .05 level.

Keywords: Predisposing factors, Enabling factors, Reinforcing factors, Consumption behavior, Overnutrition

บทนำ

องค์การอนามัยโลกได้กล่าวไว้ว่าโรคอ้วนในเด็กนั้นกลายเป็นหนึ่งในปัญหาทางสาธารณสุขที่น่ากังวลที่สุดของศตวรรษที่ 21 หรือเพิ่มขึ้นมาถึงร้อยละ 42 ในระยะเวลาเพียงแค่ 2 ศตวรรษ และหากยังคงเพิ่มขึ้นในอัตราเท่านี้จะทำให้มีจำนวนเด็กเป็นโรคอ้วนมากถึง 70 ล้านคนในปี 2025 ปัจจัยร่วมที่อยู่เบื้องหลังของการเพิ่มขึ้นของเด็กที่เป็นโรคอ้วนนั้นมาจากกรับประทานอาหารที่ให้พลังงานสูง “ซึ่งอุดมไปด้วยไขมันและน้ำตาลแต่มีวิตามินและแร่ธาตุต่ำ” มากขึ้น และการมีกิจกรรมทางกายที่ลดลง ปัจจุบันยังมีการโฆษณาอาหารและเครื่องดื่มที่ให้พลังงานสูงต่อเด็กในหลายพื้นที่ของโลก วิถีโลก และวิถีชีวิตยุคดิจิทัลของเราทำให้เด็กมีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางกายและการเล่นที่จะช่วยให้มีสุขภาพดีลดลง ในแต่ละประเทศต่างก็มีมาตรการในการจัดการกับปัญหาโรคอ้วนในเด็กตามวัฒนธรรมของตน ในขณะที่เดียวกัน องค์การอนามัยโลกก็ได้จัดตั้ง Commission on Ending Childhood Obesity โดยมีเป้าหมายเพื่อรวบรวมคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญจากทั่วโลกและให้คำแนะนำเกี่ยวกับการแก้ปัญหาในหลายด้าน ดังนั้นทางออกก็ต้องมีหลายด้านเช่นเดียวกัน ซึ่งเป็นเหตุผลว่าทำไมทั้งผู้เชี่ยวชาญทางด้านสุขภาพ นักวิทยาศาสตร์ นักเศรษฐศาสตร์ และผู้เชี่ยวชาญทางด้านอื่นจึงต้องร่วมกันให้ความเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้ หากผู้เชี่ยวชาญไม่สามารถหาวิธีแก้ไขแนวโน้มที่กำลังเกิดขึ้นได้ก็จะทำให้เกิดปัญหาตามมา เนื่องจากโรคอ้วนในเด็กนั้นจะทำให้เกิดผลกระทบทางกายที่ไม่ต้องการและปัญหาทางใจตามมาด้วยเช่นกัน นอกจากนั้นเด็กที่อ้วนอาจจะกลายเป็นผู้ใหญ่ที่อ้วนด้วยเช่นกัน ซึ่งทำให้พวกเขากลายเป็นแหล่งรวมปัญหาทางสุขภาพและทำให้มีคุณภาพชีวิตแย่ลงเมื่อพวกเขามีอายุมากขึ้น ซึ่งคงเป็นเรื่องที่น่าเศร้าสำหรับคนรุ่นถัดไปทั่วโลก (รัชตะ นาวิณ, 2557)

สถานการณ์ในประเทศไทย ภาวะอ้วนในเด็กวัยเรียนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จากร้อยละ 12.5 ในปี 2558 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 13.1 ในปี 2559 ซึ่งการจะลดปัญหาภาวะอ้วนให้แก่เด็กวัยเรียน มีปัจจัยเกี่ยวกับการออกกำลังกายที่

เพียงพอ การรับประทานอาหารเช้าที่มีประโยชน์ และการนอนหลับพักผ่อนที่เพียงพอ การเจริญเติบโตและพัฒนาการ สมวัยทั้งด้าน ร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ จิตใจ สังคม และจริยธรรมการเลี้ยงดูและสิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่เด็กได้รับ มีผล อย่างยิ่งต่อการเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็ก ประเทศไทยในปัจจุบันเกิดปัญหาภาวะโภชนาการเกินมีแนวโน้มที่ สูงขึ้น และมีปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลให้ปัญหาเหล่านี้มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น การที่เด็กมีภาวะโภชนาการเกินและเป็นโรค อ้วน ส่งผลให้พบปัญหาโรคไม่ติดต่อเรื้อรังเพิ่มขึ้นทั้งในเด็กและผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นการบั่นทอนคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์ ของประเทศในอนาคต

จากการสำรวจสุขภาพเด็กที่มีภาวะโภชนาการเกินของโรงเรียนแห่งหนึ่ง ตำบลโชคชัย อำเภอโชคชัย จังหวัด นครราชสีมา พบเด็กมีภาวะโภชนาการเกินเพิ่มขึ้น โดยการสำรวจสุขภาพเด็กประจำปี 2559 ของฝ่ายบริการปฐมภูมิ และองค์กรรวม โรงพยาบาลโชคชัย อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา โดยการศึกษาน้ำหนักส่วนสูงผ่านโปรแกรม (โดยการ คีย์ในโปรแกรมบันทึกภาวะโภชนาการโดยมีการแปรผลจากโปรแกรม) พบว่าจากจำนวนนักเรียนในโรงเรียนแห่งหนึ่ง ตำบลโชคชัย อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา ชั้นประถมศึกษา 1-6 ในปี พ.ศ. 2556 มีนักเรียนทั้งหมด 1,657 คน มี เด็กที่มีภาวะโภชนาการเกินถึง จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 4.22 ในปี พ.ศ. 2557 มีนักเรียนทั้งหมด 1,664 คน มี เด็กที่มีภาวะโภชนาการเกินถึง จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 5.94 ในปี พ.ศ. 2558 มีนักเรียนทั้งหมด 1,653 คน มี เด็กที่มีภาวะโภชนาการเกินถึง จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 9.25 ในปี พ.ศ. 2559 มีนักเรียนทั้งหมด 1,666 คน มี เด็กที่มีภาวะโภชนาการเกินถึง จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 11.04 ในปี พ.ศ. 2560 มีนักเรียนทั้งหมด 1,647 คน มีเด็กที่มีภาวะโภชนาการเกินถึง จำนวน 214 คน คิดเป็นร้อยละ 12.99 (หทัยรัตน์ แผ่นกระโทก, 2560) จากปัญหา ภาวะโภชนาการเกินข้างต้น ถือได้ว่าเป็นอัตราที่เพิ่มเรื่อยๆและสูงขึ้นทุกปี ซึ่งสูงเกินเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดจากกระ ทรวงสาธารณสุข จากปัญหาเด็กที่มีภาวะโภชนาการเกินเป็นเรื่องที่ผู้ปกครองและตัวเด็กต้องมีการปรับเปลี่ยน พฤติกรรมการดูแลด้านอาหาร การบริโภคอาหารอย่างเหมาะสม ซึ่งหากมีการปล่อยปะละเลยโรคภาวะโภชนาการเกิน ของเด็กในวันนี้จะกลายเป็นปัญหาระดับประเทศ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยในฐานะนักศึกษาศาสาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ได้ ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว จึงสนใจที่จะศึกษาในเรื่องของ “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการบริโภคอาหารของเด็กที่มี ภาวะโภชนาการเกิน ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง ตำบลโชคชัย อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา” เพื่อจะได้้นำผลการวิจัย ดังกล่าวมาสร้างเสริมสุขภาพเด็กนักเรียนที่มีภาวะโภชนาการเกินต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อทราบพฤติกรรมการบริโภคอาหารของในโรงเรียนแห่งหนึ่ง ตำบลโชคชัย อำเภอโชคชัย จังหวัด นครราชสีมา
2. เพื่อทราบปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการบริโภคอาหารของนักเรียนในโรงเรียนแห่งหนึ่ง ตำบล โชคชัย อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยนำ มีความสัมพันธ์ทางลบต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารของเด็กนักเรียนที่มีภาวะโภชนาการเกิน ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1-6 ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง ตำบลโชคชัย อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา
2. ปัจจัยเอื้อและปัจจัยเสริม มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารของเด็กนักเรียนที่มีภาวะ โภชนาการเกิน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง ตำบลโชคชัย อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักเรียนที่มีภาวะโภชนาการเกิน ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง ตำบลโชคชัย อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 214 คน นักเรียนที่มีภาวะโภชนาการเกิน จุดตัดกราฟเริ่มตั้งแต่ (เริ่มอ้วน>+2 SD) และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นักเรียนที่มีภาวะโภชนาการเกิน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1- 6 ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง ตำบลโชคชัย อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 140 คน (Krejcie & Morgan, 1970 อ้างใน อีรุฒิ เอกะกุล, 2543) โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายโดยการจับฉลากจำนวนดังนี้ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 14 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 11 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 19 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 33 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 31คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 32 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามความรู้ทั้งหมด 5 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยพื้นฐานข้อมูลทั่วไปของนักเรียนที่มีภาวะโภชนาการเกิน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง ตำบลโชคชัย อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา น้ำหนัก ส่วนสูง กรรมพันธุ์

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความรู้และแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยนำที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารของเด็กนักเรียนที่มีภาวะโภชนาการเกินชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง ตำบลโชคชัย อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมาประกอบด้วย

1. แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับภาวะโภชนาการเกิน ลักษณะแบบทดสอบความรู้เป็นแบบเลือกคำตอบ ถูก ผิด
2. แบบสอบถามทัศนคติเกี่ยวกับการบริโภคอาหาร เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rate scale) มี 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3. แบบสอบถามเกี่ยวกับค่านิยมการตัดสินใจบริโภคอาหาร เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rate scale) มี 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปัจจัยเอื้อ ต่อพฤติกรรมการบริโภคของเด็กนักเรียนที่มีภาวะโภชนาการเกินชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง ตำบลโชคชัย อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา ค่าขนมที่ได้จากผู้ปกครอง ต่อวัน ร้านขายของชำ การกำหนดเมนูอาหารของครอบครัว การกำหนดเมนูอาหารของโรงเรียน ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) กำหนดให้ผู้ตอบตอบได้ 5 ตัวเลือกผู้ตอบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียวโดยมีเกณฑ์ดังนี้ประจำ 7 วัน/สัปดาห์ บ่อยครั้ง 5-6 วัน/สัปดาห์บางครั้ง 3-4 วัน/สัปดาห์นานๆครั้ง 1-2 วัน/สัปดาห์ไม่เคย

ตอนที่ 4 แบบสอบถามปัจจัยเสริมต่อพฤติกรรมการบริโภคของเด็กนักเรียนที่มีภาวะโภชนาการเกินชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง ตำบลโชคชัย อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งจะมีสื่อโฆษณาเกี่ยวกับการโฆษณาอาหาร การชวนเชื่อ ชวนลอง ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบ มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งแต่ละข้อคำถามมีตัวเลือกคำตอบเดียวโดยมีเกณฑ์ดังนี้ ประจำ 7 วัน/สัปดาห์ บ่อยครั้ง 5-6 วัน/สัปดาห์บางครั้ง 3-4 วัน/สัปดาห์นานๆครั้ง 1-2 วัน/สัปดาห์ไม่เคย

ตอนที่ 5 แบบสอบถามพฤติกรรมการบริโภคของเด็กนักเรียนที่มีภาวะโภชนาการเกินชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง ตำบลโชคชัย อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมาลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า

(Rating Scale) กำหนดให้ผู้ตอบตอบได้ 5 ตัวเลือกผู้ตอบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียวโดยมีเกณฑ์ดังนี้ ปฏิบัติเป็นประจำ 7 ครั้ง/สัปดาห์ ปฏิบัติบ่อยครั้งปฏิบัติ 5-6 ครั้ง/สัปดาห์ ปฏิบัติเป็นบางครั้งปฏิบัติ 3-4 ครั้ง/สัปดาห์ ปฏิบัติประมาณ 1-2 ครั้ง/สัปดาห์ ไม่เคยปฏิบัติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product moment Correlation coefficient)

สรุปผลการวิจัย

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 52.90 ค่าเฉลี่ยของอายุ อยู่ที่ 10.08 กำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาที่ 4 ร้อยละ 23.60 ค่าเฉลี่ยของน้ำหนักอยู่ที่ 53.37 ค่าเฉลี่ยของส่วนสูงอยู่ที่ 139.77 และไม่มีบุคคลในครอบครัวที่มีภาวะอ้วน ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 70.70

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ร้อยละ 92.10 มีความรู้เกี่ยวกับภาวะโภชนาการเกินอยู่ในระดับดี ร้อยละ 60.00 มีทัศนคติเกี่ยวกับการบริโภคอาหารอยู่ในระดับดีมาก ร้อยละ 50.00 มีค่านิยมเกี่ยวกับการตัดสินใจบริโภคอาหารอยู่ในระดับดีมาก ปัจจัยเอื้อต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารอยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 44.30 และปัจจัยเสริมต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 57.10

พฤติกรรมการบริโภคอาหารของเด็กที่มีภาวะโภชนาการเกินของโรงเรียนแห่งหนึ่งในตำบลโชคชัย อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา มีดังนี้ (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับตัวแปรของเด็กที่มีภาวะโภชนาการเกินของ โรงเรียนแห่งหนึ่งในตำบลโชคชัย อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามตัวแปร

ตัวแปร	n	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
ความรู้เกี่ยวกับภาวะโภชนาการเกิน	140	92.14	13.07	ดี
ทัศนคติเกี่ยวกับการบริโภคอาหาร	140	4.21	0.50	ดีมาก
ค่านิยมเกี่ยวกับการตัดสินใจบริโภคอาหาร	140	3.98	0.77	ดี
ปัจจัยเอื้อต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหาร	140	2.48	0.93	ปานกลาง
ปัจจัยเสริมต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหาร	140	2.69	0.76	ปานกลาง
พฤติกรรมการบริโภคอาหาร	140	2.77	0.95	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า ความรู้เกี่ยวกับภาวะโภชนาการเกิน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 92.14 (S.D.= 13.07) อยู่ในระดับดี ทัศนคติเกี่ยวกับการบริโภคอาหาร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 (S.D.= 0.50) อยู่ในระดับดีมาก ค่านิยมเกี่ยวกับการตัดสินใจบริโภคอาหาร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 (S.D.= 0.77) อยู่ในระดับดี ปัจจัยเอื้อต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหาร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.48 (S.D.= 0.93) อยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยเสริมต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหาร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.69 (S.D.= 0.76) อยู่ในระดับปานกลาง และพฤติกรรมการบริโภคอาหาร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.77 (S.D.= 0.95) อยู่ในระดับปานกลาง

ความรู้เกี่ยวกับภาวะโภชนาการเกิน ทศนคติเกี่ยวกับการบริโภคอาหาร ค่านิยมเกี่ยวกับการตัดสินใจบริโภคอาหาร ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหารของเด็กที่มีภาวะโภชนาการเกินของโรงเรียนแห่งหนึ่งในตำบลโชคชัย อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา ดังนี้ (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้ ทศนคติ ค่านิยม ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริม กับพฤติกรรมการบริโภคอาหารของเด็กที่มีภาวะโภชนาการเกินของโรงเรียนแห่งหนึ่งในตำบลโชคชัย อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา

ตัวแปร	n	r	p
ความรู้เกี่ยวกับภาวะโภชนาการเกิน	140	0.211*	0.012
ทัศนคติเกี่ยวกับการบริโภคอาหาร	140	0.419*	0.000
ค่านิยมเกี่ยวกับการตัดสินใจบริโภคอาหาร	140	0.561*	0.000
ปัจจัยเอื้อต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหาร	140	0.603*	0.000
ปัจจัยเสริมต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหาร	140	0.713*	0.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 พบว่า ความรู้เกี่ยวกับภาวะโภชนาการเกิน ($r=0.211$ $p=0.012$) ทศนคติเกี่ยวกับการบริโภคอาหาร ($r=0.419$ $p=0.000$) ค่านิยมเกี่ยวกับการตัดสินใจบริโภคอาหาร ($r=0.561$ $p=0.000$) ปัจจัยเอื้อต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหาร ($r=0.603$ $p=0.000$) ปัจจัยเสริมต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหาร ($r=0.713$ $p=0.000$) มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

ความรู้เกี่ยวกับภาวะโภชนาการเกินของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง ตำบลโชคชัย อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา ($r=0.211$, $p=0.012$) มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคอาหารของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1 ว่าความรู้มีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมการบริโภคอาหารของเด็กนักเรียนที่มีภาวะโภชนาการเกิน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง ตำบลโชคชัย อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา ทั้งนี้เนื่องจาก นักเรียนที่มีภาวะโภชนาการเกินมีความรู้ส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 92.10 ระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 7.10 และระดับปรับปรุงคิดเป็นร้อยละ 0.70 ดังนั้นความรู้เกี่ยวกับภาวะโภชนาการเกินของเด็กที่มีภาวะโภชนาการเกินควรได้รับการอบรมให้ความรู้อย่างสม่ำเสมอทางครอบครัว โรงเรียน และทางหน่วยงานสาธารณสุข นักเรียนที่มีภาวะโภชนาการเกินที่มีความรู้เกี่ยวกับภาวะโภชนาการเกินที่ดีจะส่งผลต่อภาวะโภชนาการลดลง ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ สุวรรณ ชาญชูทด และคณะ (2557) ทำการศึกษา เรื่องความรู้และพฤติกรรมการบริโภคอาหารของคนไข้เจริญพบว่าผู้บริโภคส่วนใหญ่มีคะแนนความรู้เกี่ยวกับการบริโภคอาหารอยู่ในระดับปานกลางเป็นคะแนนระหว่าง 6-7.9 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 64.5 รองลงมาอยู่ในระดับดีเป็นผู้ที่ได้คะแนนมากกว่า 8 ร้อยละ 23.4 และระดับต่ำเป็นผู้ที่ได้คะแนนน้อยกว่า 60 ร้อยละ 12.1 ตามลำดับ

ทัศนคติเกี่ยวกับการบริโภคอาหารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง ตำบลโชคชัย อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา ($r=0.419$, $p=0.000$) มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคอาหารของนักเรียนอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1 ว่าทัศนคติมีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมการบริโภคอาหารของเด็กนักเรียนที่มีภาวะโภชนาการเกิน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง ตำบลโชคชัย อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา ทั้งนี้เนื่องมาจาก ทัศนคติจากการเลี้ยงดู การปลูกฝังของผู้ปกครอง และพ่อแม่ เช่น การปลูกฝังในเรื่องการบริโภคอาหาร จานด่วน อาหารฟาสต์ฟู้ด เป็นต้น ดังนั้นทัศนคติกับพฤติกรรมการบริโภคอาหารควรสร้างทัศนคติที่ดีให้กับเด็กโดยผู้ปกครองที่เป็นผู้ดูแลนักเรียนที่มีภาวะโภชนาการเกินให้มีทัศนคติที่ดีในการบริโภคอาหารจึงจะมีผลต่อภาวะโภชนาการเกินลดลง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อนุกุล พลศิริ (2551) การศึกษาความรู้ทัศนคติและพฤติกรรมการบริโภคอาหารของนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหงศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงมีทัศนคติการบริโภคอาหารในระดับดีมีทัศนคติการบริโภคอาหารในระดับดี ($x = 3.48$) ซึ่งอาจได้รับอิทธิพลมาจากกลุ่มเพื่อนสังคมและสิ่งแวดล้อมรวมทั้งทั้งกลุ่มวัฒนธรรมต่างๆที่ถ่ายทอดกันมาในสถานศึกษาและเป็นปัจจัยสำคัญที่มีต่อผลต่อพัฒนาการทางด้านทัศนคติ

ค่านิยมเกี่ยวกับการบริโภคอาหารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง ตำบลโชคชัย อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา ($r=0.561, p=0.000$) มีความเชื่ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1 ว่าค่านิยมมีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมการบริโภคอาหารของเด็กนักเรียนที่มีภาวะโภชนาการเกิน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง ตำบลโชคชัย อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา ทั้งนี้เนื่องมาจากค่านิยมจากการเลี้ยงดู การปลูกฝังของผู้ปกครอง และพ่อแม่ ในการรับประทานอาหารในห้างสรรพสินค้า เช่น KFC Pizza Swensen เป็นต้น ดังนั้นค่านิยมกับพฤติกรรมการบริโภคอาหารควรสร้างค่านิยมที่ดีให้กับเด็กโดยผู้ปกครองที่เป็นผู้ดูแลเอาใจใส่นักเรียนที่มีภาวะโภชนาการเกินที่มีค่านิยมที่ดีในการบริโภคอาหารที่ดีจะมีผลต่อภาวะโภชนาการเกินลดลง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาทฤษฎี PRECEDE-PROCEED Model ปัจจัยนำ คือ ปัจจัยที่ก่อให้เกิดแรงจูงใจในการแสดงพฤติกรรมของบุคคล สาเหตุของการเกิดพฤติกรรมมาจากองค์ประกอบภายในตัวบุคคล ได้แก่ความเชื่อ ค่านิยม ตัวอย่างเช่น ความเชื่อต่อการปฏิบัติในสิ่งนั้นๆ

ปัจจัยเอื้อต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารค่าขนมที่ได้จากผู้ปกครอง/วัน ร้านขายของชำกำหนดเมนูอาหารของครอบครัวของนักเรียนที่มีภาวะโภชนาการเกิน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง ตำบลโชคชัย อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา ($r=0.603, p=0.000$) มีความเชื่ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 2 ว่าปัจจัยเอื้อมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการบริโภคอาหารของเด็กนักเรียนที่มีภาวะโภชนาการเกิน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง ตำบลโชคชัย อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา ทั้งนี้เนื่องจากผู้ปกครองของนักเรียนที่มีภาวะโภชนาการเกินได้เงินจากผู้ปกครองไปซื้อขนมหน้าโรงเรียน และการประกอบอาหารของผู้ปกครองจะมีรสหวาน มัน เป็นต้น ดังนั้นปัจจัยเอื้อกับพฤติกรรมการบริโภคอาหารควรมีปัจจัยเอื้อที่ดีให้กับเด็กโดยผู้ปกครองที่เป็นผู้ดูแลเอาใจใส่ในการประกอบอาหาร การซื้ออาหารมาบริโภคอาหารที่ดีจะมีผลต่อภาวะโภชนาการเกินลดลงเช่นเดียวกับกับผลวิจัยครั้งนี้ปัจจัยเอื้ออยู่ในระดับปานกลาง เพราะฉะนั้นหากมีปัจจัยเอื้อที่ดีกับพฤติกรรมการบริโภคอาหารของนักเรียนจะลดลงซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วิโรจน์ ตระกูลสุขสันต์ (2556) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้ออาหารสำเร็จรูปแช่แข็งจากร้านสะดวกซื้อของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่าผู้ที่ตัดสินใจซื้ออาหารสำเร็จรูปแช่แข็งจากร้านสะดวกซื้อส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงอายุระหว่าง 20-30 ปี ระดับการศึกษาปริญญาตรีสถานภาพโสดทำงานในบริษัทเอกชนรายได้ 20,001-30,000 บาทต่อเดือนปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้ออาหารสำเร็จรูปแช่แข็งจากร้านสะดวกซื้อของผู้บริโภคได้แก่รายได้ต่อเดือนช่องทางการจัดจำหน่ายการส่งเสริมการตลาดและยังสอดคล้องกับทฤษฎี PRECEDE-PROCEED Model ปัจจัยเอื้อ คือ สิ่งที่เป็นแหล่งทรัพยากรที่

จำเป็นในการแสดงพฤติกรรมของบุคคล รวมทั้งลักษณะและความสามารถที่จะช่วยให้บุคคลสามารถแสดงพฤติกรรมนั้นๆ ได้ด้วย ได้แก่ ทักษะความสามารถที่จะปฏิบัติ รายได้ กฎหมาย สถานภาพ ความยากง่ายในการเข้าถึง สิ่งอำนวยความสะดวกและทรัพยากรส่วนบุคคล หรือทรัพยากรในชุมชน ฯลฯ สิ่งเหล่านี้อาจจะเป็นด้านบวก (เสริมให้เกิด) หรือด้านลบ (ขัดขวางการเกิดพฤติกรรม)

ปัจจัยเสริมต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารที่เกี่ยวข้องกับสื่อโฆษณาในการบริโภคอาหารของเด็กนักเรียนที่มีภาวะโภชนาการเกินชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง ตำบลโชคชัย อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา ($r=0.713$, $p=0.000$) มีความเชื่ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 2 ว่าปัจจัยเสริมความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการบริโภคอาหารของเด็กนักเรียนที่มีภาวะโภชนาการเกิน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง ตำบลโชคชัย อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนที่มีภาวะโภชนาการเกินนิยมสั่งซื้ออาหาร Delivery จากทางเฟสบุ๊คดังนั้นปัจจัยเสริมกับพฤติกรรมการบริโภคอาหารควรมีปัจจัยเสริมที่ดีให้กับเด็กจึงจะมีผลกับภาวะโภชนาการเกินลดลง เช่นเดียวกับกับผลวิจัยครั้งนี้ปัจจัยเสริมอยู่ในระดับปานกลางเพราะฉะนั้นหากมีปัจจัยเสริมการดูสื่อโทรทัศน์ วิทยุ โฆษณา และสื่อออนไลน์ต่างๆ เฟสบุ๊คไลน์ ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลต่อการตัดสินใจง่ายขึ้นในการเลือกบริโภคอาหารของนักเรียนที่มีภาวะโภชนาการเกินโดยตรงซึ่งสอดคล้องกับ อรุณรัตน์ สารวิโรจน์ และคณะ (2557) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตหาดใหญ่ พบว่านักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ มีปัจจัยเสริมต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพจากสื่อต่างๆ

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการวิจัยควรดำเนินการศึกษาเชิงคุณภาพเพื่อยืนยันผลของการวิจัย
2. จากผลการวิจัยควรมีการพัฒนาศึกษาโปรแกรมในการลดภาวะโภชนาการเกิน

เอกสารอ้างอิง

- รัชตะ นาวิณ. (2557). ประชุมโภชนาการโลกรับมือปัญหาเด็กขาดสารอาหาร ผู้ใหญ่ 500 ล้านคน อ้วน. เรียกใช้เมื่อ 15 สิงหาคม 2560 จาก เจาะลึกเรื่องสุขภาพ <https://www.hfocus.org/content/2014/11/8664>[18 พฤศจิกายน 2557]
- ธีรวุฒิ เอกะกุล. (2543). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. อุบลราชธานี : สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- วิโรจน์ ตระกูลสุขสันต์ และ อิทธิกร ขำเดช. (2556). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้ออาหารสำเร็จรูปแช่แข็งจากร้านสะดวกซื้อของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร. วารสารการเงิน การลงทุน การตลาด. ปีที่ 3. ฉบับที่ 2 (เม.ย.-มิ.ย.56).
- สุวรรณา เขียงขุนทด และคณะ. (2557). ความรู้และพฤติกรรมการบริโภคอาหารของคนเกษียณอายุ. นนทบุรี. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.
- หทัยรัตน์ แผ่นกระโทก. (2560). กราฟน้ำหนักส่วนสูง. อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา: ฝ่ายบริการด้านปฐมภูมิและองค์กรวม โรงพยาบาลโชคชัย.

- อนุกุล พลศิริ. (2551). ความรู้ทัศนคติและพฤติกรรมการบริโภคอาหารของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง. วารสารวิจัยรามคำแหง, 11 (ฉบับพิเศษ 1) ; 49-60.
- อรุณรัตน์ สารวิโรจน์ และการดา จันทร์แยม. (2557). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตหาดใหญ่. วารสารวิทยาศาสตร์เกษตรศาสตร์ สาขาสังคมศาสตร์ ปีที่ : 35 ฉบับที่ : 2 เลขหน้า : 223-234.